

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

3/2013

(άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (αα) Ν.4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 26η του έτους δύο χιλιάδες δεκατρία (2013) ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μ.μ., στην έδρα της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος: Χρήστος Δετσαρίδης (ο οποίος αναπληρώνει τον Πρόεδρο Βασίλειο Φλωρίδη, που απουσίαζε λόγω δικαιολογημένου κωλύματος)
2. Αντιπρόεδρος: Αναστάσιος Μπάνος
3. Μέλη:
 1. Παναγιώτης Βιδάλης
 2. Χριστίνα Μπουσουλέγκα

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Αρσινόη Ραυτοπούλου

Εισηγητές: Σ.Κουρή, Θ.Αλαμπάση, Ε. Καραμανλής, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

- Σχετ:** Το με αριθμό πρωτ.1325/13-2-2013 έγγραφο του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (αρ. πρωτ. Εισερχ. 595/14-2-2013)
- Θέμα:** Διατύπωση γνώμης σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ (αα) του Ν.4013/2011 επί νομοθετικών ρυθμίσεων που προτείνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων για διατάξεις του σχεδίου Νόμου «Δημιουργία Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις» και αφορούν σε τροποποίηση των διατάξεων του Ν. 3669/2008, όπως ισχύει.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. γ περ. (αα) του Ν.4013/2011 ορίζεται ότι «*Η Αρχή γνωμοδοτεί επί των διατάξεων σχεδίων νόμων που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις πριν από την κατάθεσή τους στη Βουλή. Αν ο αρμόδιος Υπουργός διαφωνεί με τη γνώμη της Αρχής, η Αρχή δύναται να συγκαλεί συσκέψεις, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της και εκπροσώπων όλων των συναρμόδιων Υπουργείων με σκοπό την ανταλλαγή και σύγκλιση των απόψεων. Στις εν λόγω συσκέψεις η Αρχή και κάθε συναρμόδιος Υπουργός μπορούν να ζητούν τη συμμετοχή ανεξάρτητων τρίτων, ειδικών σε θέματα δημοσίων συμβάσεων. Οι συσκέψεις αυτές πραγματοποιούνται σε διάστημα δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση της πρόσκλησης της Αρχής στους συμμετέχοντες. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν κωλύει τη συνέχιση της διαδικασίας ψήφισης του σχεδίου νόμου. Αν δεν αρθεί η διαφωνία μεταξύ του αρμόδιου Υπουργού και της Αρχής, στη γνώμη της Αρχής προσαρτάται έκθεση του Υπουργού στην οποία περιλαμβάνεται και ειδική αιτιολόγηση κάθε απόκλισης από το περιεχόμενο της γνώμης. Τα εν λόγω έγγραφα συνοδεύουν τα σχέδια νόμων κατά την κατάθεσή τους στη Βουλή και αναρτώνται με επιμέλεια της Αρχής στην ιστοσελίδα της. Σε περίπτωση απόκλισης του σχεδίου νόμου από τη γνώμη της Αρχής, η αρμόδια επιτροπή της Βουλής δύναται να καλεί, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής, σε ακρόαση τον Πρόεδρο της Αρχής.*»

Το υποβαλλόμενο άρθρο 60 του σχεδίου Νόμου «Δημιουργία Φιλικού Αναπτυξιακού Περιβάλλοντος για Στρατηγικές και Ιδιωτικές Επενδύσεις» περιέχει οκτώ (8) διατάξεις που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις, όπως ειδικότερα αναλύεται κατωτέρω.

II. Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο νόμου και το υποβληθέν σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης.

A. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων προτείνει με το άρθρο 60 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου τα εξής:

1. Την τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν.3669/2008 (Α'116) ως εξής:

«1. Το σύστημα προσφοράς μελέτης και κατασκευής εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις έργων που απαιτούν ειδικούς τρόπους κατασκευής ή μεθόδους που καλύπτονται από εξειδικευμένες τεχνογνωσίες ή άλλα κατοχυρωμένα δικαιώματα ή

στα έργα με ιδιομορφίες ως προς τον τρόπο και τις φάσεις κατασκευής τους ή αν κρίνεται σκόπιμος ο συνδυασμός βελτίωσης ή ολοκλήρωσης ή αναθεώρησης υπάρχουσας μελέτης της υπηρεσίας με την κατασκευή ή αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Τμήματος Κατασκευών της Γ.Γ.Δ.Ε. καθορίζονται είδη τεχνικών έργων, που πληρούν γενικά τις ανωτέρω προϋποθέσεις και επιτρέπεται να δημοπρατούνται με το σύστημα μελέτη και κατασκευή. Για την εφαρμογή του συστήματος αυτού σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Τμήματος Κατασκευών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε) του Υπουργείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του εδαφίου α΄.».

2. Την προσθήκη παραγράφου 6Α μετά την παράγραφο 6 του άρθρου 8 του ν.3669/2008 (Α΄116) ως εξής:

«6Α. Δεν επιτρέπεται ο συνδυασμός του συστήματος προσφοράς μελέτης και κατασκευής με τα υπό στοιχεία α, β και γ συστήματα προσφοράς που προβλέπονται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου».

3. Την κατάργηση των παραγράφων 7, 8 και 9 του άρθρου 8 του ν.3669/2008.

4. Την προσθήκη παραγράφου 8Α μετά την παράγραφο 8 του άρθρου 17 του ν.3669/2008 ως εξής:

«8Α. Όταν το έργο περιλαμβάνει την εκτέλεση ασφαλικών εργασιών στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η αξία της ασφάλτου, η κατ' εκτίμηση δαπάνη και ποσότητα του υλικού της ασφάλτου αποτελεί ιδιαίτερο τμήμα του προϋπολογισμού στο οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου και η διαδικασία πληρωμής της σχετικής δαπάνης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 55 του παρόντος, και κάθε άλλο σχετικό θέμα».

5. Την προσθήκη άρθρου 25Α μετά το άρθρο 25 του ν.3669/2008 ως εξής:

«Άρθρο 25Α

Παράβολο

1. Για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης του άρθρου 25, προσκομίζεται, με την υποβολή της ένστασης, παράβολο κατάθεσης υπέρ του Δημοσίου ποσού ίσου με το 0,05 επί τοις χιλίοις (0,05 %) επί της προϋπολογισμένης αξίας του έργου (χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ), το ύψος του οποίου δεν μπορεί να είναι μικρότερο των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ και μεγαλύτερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Το παράβολο αυτό αποτελεί δημόσιο έσοδο και καταχωρείται στον κωδικό αριθμό είδους (Κ.Α.Ε.) 3741 "παράβολα από κάθε αιτία".

Το παράβολο επιστρέφεται με πράξη της Προϊσταμένης Αρχής, αν γίνει αποδεκτή η ένσταση από το αποφασίζον διοικητικό όργανο.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να αναπροσαρμόζονται το ποσοστό του παράβολου και το ύψος των ανωτέρω ποσών».

6. Την τροποποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 35 του ν.3669/2008 ως εξής:

«2. Σε κάθε διακήρυξη έργου που εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης της προηγούμενης παραγράφου, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ακολούθως: για τις πρώτες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης μετά το ως άνω όριο, ένα τέταρτο (0,25) της εκατοστιαίας μονάδας εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης. Για τις επόμενες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης, μισή (0,5) εκατοστιαία μονάδα για κάθε μονάδα έκπτωσης. Τέλος, για τις επόμενες μονάδες έκπτωσης, τρία τέταρτα (0,75) μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης έως ότου συμπληρωθεί συνολικό ποσοστό πρόσθετης εγγύησης είκοσι δύο τοις εκατό (22,00%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, όπως αυτός ορίζεται πιο πάνω. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να επανακαθοριστούν οι ως άνω μονάδες έκπτωσης ή εγγύησης.»

7. Την τροποποίηση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν.3669/2008 ως εξής:

«Η εγγύηση της παραγράφου 1 περιορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης της παραγράφου 1 επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.»

8. Την τροποποίηση του άρθρου 75Α του ν.3669/2008, όπως προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 137 του ν.4070/2012 (Α' 82) μετά το άρθρο 75 του ν.3669/2008, ως εξής:

«Άρθρο 75Α

Απόσβεση δικαιωμάτων αναδόχου

Με την επιφύλαξη μικρότερων προθεσμιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο τα εν γένει δικαιώματα του αναδόχου από τη σύμβαση αποσβέννυνται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται, εάν αυτά δεν ασκηθούν, με σχετική αίτησή του προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας».

Β. Η αιτιολογία των προτεινόμενων διατάξεων από το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, σύμφωνα με το σχέδιο αιτιολογικής έκθεσης που διαβιβάσθηκε έχει ως εξής:

“Άρθρο 60

Τροποποίηση διατάξεων του ν.3669/2008

Με τις διατάξεις των παρ. 1-3 προστίθεται η λέξη «μόνο» στη διατύπωση της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν. 3669/2008 («Σύστημα προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή»), προκειμένου να υπογραμμισθεί emphatica ο περιοριστικός χαρακτήρας της αναφοράς των περιπτώσεων, στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί το σύστημα «προσφοράς μελέτης και κατασκευής (παρ. 1). Επίσης, χορηγείται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να εκδώσει απόφαση με την οποία θα καθορίσει είδη τεχνικών έργων, που εκπληρούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή

της διαδικασίας μελέτη και κατασκευή και είναι δυνατόν να δημοπρατούνται με το σύστημα αυτό, παραμένει πάντως η υποχρέωση να αποφασίζει ο ως άνω υπουργός για την τήρηση ή μη της διαδικασίας ανάθεσης με το σύστημα μελέτη και κατασκευή συγκεκριμένα και κατά περίπτωση (παρ. 2). Τέλος, καταργείται η δυνατότητα συνδυασμού του συστήματος προσφορών μελέτης και κατασκευής με άλλο ή άλλα συστήματα υποβολής προσφορών στη δημοπρασία ενός έργου, καθόσον η χρήση της γίνεται κατά τρόπο που δεν εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους θεσπίστηκε. Ως εκ τούτου, καταργούνται και οι σχετικές διατάξεις των παραγράφων 7, 8 και 9 που εφαρμόζονται όταν το σύστημα μελέτη-κατασκευή συνδυάζεται με άλλο ή άλλα συστήματα προσφοράς (παρ. 3).

Με τις διατάξεις της παρ. 4 προστίθεται παρ. 8Α μετά την παράγραφο 8 του άρθρου 17 του ν. 3669/2008, προκειμένου να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο εισάγεται στις διακηρύξεις των έργων η εκτέλεση ασφαλικών εργασιών, στην περίπτωση που δεν περιλαμβάνεται στο έργο η αξία της ασφάλτου, δεδομένου ότι αυτή κυμαίνεται ανάλογα με την τιμή των καυσίμων και δεν μπορεί να καλυφθεί από την συνήθη διαδικασία αναθεώρησης των τιμών των υλικών που χρησιμοποιούνται στα έργα.

Με τις διατάξεις της παρ. 5 προστίθεται άρθρο 25Α μετά το άρθρο 25 του ν. 3669/2008, με το οποίο θεσπίζεται παράβολο για την υποβολή ενστάσεων, προκειμένου να περιορισθεί κατά το δυνατόν η άνευ αποχρώντος λόγου υποβολή, που καθυστερεί τις διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων. Εφόσον η ένσταση ή η διοικητική ή δικαστική προσφυγή, που θα ασκηθούν στη συνέχεια, γίνουν αποδεκτές, το ποσό του παραβόλου επιστρέφεται.

Με τις διατάξεις της παρ. 6 μειώνονται κατά το ήμισυ τα ποσοστά της εκατοστιαίας μονάδας πρόσθετης εγγύησης που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 35, δεδομένου ότι με την επικρατούσα οικονομική κατάσταση έχουν δημιουργηθεί ανυπερέβλητες δυσκολίες για την προσκόμιση εκ μέρους των αναδόχων των απαιτούμενων εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, εφόσον οι Τράπεζες αρνούνται κατά κανόνα τη χορήγηση μεγάλου ύψους εγγυητικών επιστολών. Με την προτεινόμενη ρύθμιση ενισχύεται η ρευστότητα της αγοράς και παράλληλα δημιουργούνται αντικίνητρα για υποβολή προσφορών με υψηλές εκπτώσεις. Επιπλέον, με την παρ. 7 τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 35 περιορίζοντας σε ποσοστό 20% της αρχικής, την εγγύηση καλής εκτέλεσης αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής του έργου.

Με τις διατάξεις της παρ. 8 εισάγεται αποσβεστική προθεσμία τεσσάρων μηνών αντί για δύο που προβλεπόταν στο άρθρο 75^Α από την εμφάνιση της γενεσιουργού αιτίας της αξιώσεως, προκειμένου να παρασχεθεί μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο στους αναδόχους για την άσκηση των αξιώσεών τους από τη σύμβαση.”.

III. Η Γνώμη της Αρχής

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη:

α) Το με αριθμό πρωτ. 1325/13-2-2013 έγγραφο του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (αρ. πρωτ. Εισερχ. 595/14-2-2013)

β) την από 25-2-2013 εισήγηση των ειδικών επιστημόνων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1) Σταυρούλας Κουρή, 2) Θεώνης Αλαμπάση και 3) Ευάγγελου Καραμανλή,

μετά από διαλογική συζήτηση, που διεξήχθη κατά τη συνεδρίαση της 26ης/2/2013, γνωμοδοτεί ως εξής:

A. Εκτίμηση της Αρχής επί της αναγκαιότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων:

1. Σημειώνεται προκαταρκτικά ότι πρόκειται να μεταρρυθμιστεί, υπό τον συντονισμό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., μέχρι το Δ' τρίμηνο του 2013, το νομικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό την απλούστευση και ενοποίησή του, τον εξορθολογισμό των διοικητικών δομών και διαδικασιών και τη μείωση των καθυστερήσεων που σημειώνονται κατά τη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Το εθνικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ρυθμίζουν την σύναψή τους ανάλογα είτε με την αναθέτουσα αρχή (κεντρική κυβέρνηση / τοπική αυτοδιοίκηση, κρατικά ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα), είτε το είδος της σύμβασης (έργα / προμήθειες / υπηρεσίες) είτε ακόμη και τον κλάδο της αγοράς (υγεία / πληροφορική κ.ο.κ.). Η διάσπαση αυτή του νομικού πλαισίου είναι σε σημαντικό βαθμό περιττή και δημιουργεί σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι άμεση προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσει η εκκίνηση διαδικασίας κωδικοποίησης και απλοποίησης των συναφών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, ώστε να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό και ομοιόμορφο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και την ενότητα της νομολογίας και θα περιορίσει ουσιαδώς την εμφάνιση δυσλειτουργιών κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Κατά συνέπεια, στόχος των πάσης φύσεως νομοθετικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται πρέπει να είναι η κατά το δυνατόν ενοποίηση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και όχι αποσπασματικές ή εξαιρετικές ρυθμίσεις.

2. Ειδικότερα όσον αφορά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, η Αρχή διαπιστώνει καταρχήν την αναγκαιότητα θέσπισης μέρους των προτεινόμενων διατάξεων υπό το πρίσμα όμως της υλοποίησης άρτιων και βέλτιστων δημοσίων έργων.

B. Επί του περιεχομένου των επιμέρους προτεινόμενων ρυθμίσεων

1.1. Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 του άρθρου 60 του υπόψη σχεδίου νόμου τροποποιείται η παράγραφος 1 του ν.3669/2008, η οποία έχει ως εξής:

«Άρθρο 8

Σύστημα προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή

1. Για την επιλογή του συστήματος προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Κατασκευών της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Το σύστημα προσφοράς μελέτης και κατασκευής εφαρμόζεται στις περιπτώσεις έργων που επιδέχονται ειδικούς τρόπους κατασκευής ή μεθόδους που καλύπτονται από τεχνογνωσίες ή άλλα κατοχυρωμένα δικαιώματα ή στα έργα με ιδιομορφίες ως

προς τον τρόπο και τις φάσεις κατασκευής τους ή αν κρίνεται σκόπιμος ο συνδυασμός βελτίωσης ή ολοκλήρωσης ή αναθεώρησης υπάρχουσας μελέτης της Υπηρεσίας με την κατασκευή ή αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την παρ.11 άρθρου 146 Ν.4070/2012,ΦΕΚ Α 82/10.4.2012,ορίζεται ότι:"11. Όπου στις διατάξεις των νόμων 3316/2005 (Α` 42) και 3669/2008 (Α` 116) αναφέρονται το Υπουργείο και ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, νοούνται αντίστοιχα το Υπουργείο και ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, πλην αν ορίζεται άλλως στις διατάξεις του παρόντος νόμου.».

1.II. Μετά την προτεινόμενη τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 60 του υπόψη σχεδίου νόμου, η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του ν.3669/2008 έχει ως εξής:

«1. Το σύστημα προσφοράς μελέτης και κατασκευής εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις έργων που απαιτούν ειδικούς τρόπους κατασκευής ή μεθόδους που καλύπτονται από εξειδικευμένες τεχνογνωσίες ή άλλα κατοχυρωμένα δικαιώματα ή στα έργα με ιδιομορφίες ως προς τον τρόπο και τις φάσεις κατασκευής τους ή αν κρίνεται σκόπιμος ο συνδυασμός βελτίωσης ή ολοκλήρωσης ή αναθεώρησης υπάρχουσας μελέτης της υπηρεσίας με την κατασκευή ή αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Τμήματος Κατασκευών της Γ.Γ.Δ.Ε. καθορίζονται είδη τεχνικών έργων, που πληρούν γενικά τις ανωτέρω προϋποθέσεις και επιτρέπεται να δημοπρατούνται με το σύστημα μελέτη και κατασκευή. Για την εφαρμογή του συστήματος αυτού σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Τμήματος Κατασκευών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε) του Υπουργείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του εδαφίου α΄.».

1.III. Σχετικές διατάξεις:

ι. Στο **άρθρο 51 του π.δ. 60/2007** (αρ. 53 της Οδηγίας 18/2004) προβλέπονται ως κριτήρια ανάθεσης τα εξής (ανάλογες προβλέψεις περιλαμβάνονται και στο **άρθρο 46 του Π.Δ. 59/2007** - άρθρο 55 οδηγίας 2004/17/ΕΚ) :

«1. Με την επιφύλαξη των κείμενων διατάξεων περί ελάχιστων ορίων αμοιβής ορισμένων υπηρεσιών, τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τις δημόσιες συμβάσεις, είναι είτε:

α) όταν η σύμβαση ανατίθεται **στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά** κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, κριτήρια συνδεδεμένα με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης, ιδίως η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αξία, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, είτε β) αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή.»

ii. Στην **46^η Αιτιολογική Σκέψη της Οδηγίας 18/2004** ορίζεται επίσης ότι:

«Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που εξασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της διαφάνειας, της αρχής της αποφυγής των διακρίσεων και της αρχής της ίσης μεταχείρισης και εγγυώνται την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού. Συνεπώς, ενδείκνυται να γίνεται δεκτή η εφαρμογή δύο μόνο κριτηρίων ανάθεσης, ήτοι των κριτηρίων της "χαμηλότερης τιμής" και της "πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς".

Προκειμένου να εξασφαλίζεται ο σεβασμός της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τη διάρκεια της ανάθεσης των συμβάσεων, ενδείκνυται να προβλεφθεί η παγιωμένη βάση νομολογίας υποχρέωση να διασφαλίζεται η απαραίτητη διαφάνεια ώστε να επιτρέπεται σε κάθε προσφέροντα να ενημερώνεται σε λογικά πλαίσια για τα κριτήρια και τους τρόπους που θα εφαρμόζονται για τον προσδιορισμό της από οικονομική άποψη πλέον συμφέρουσας προσφοράς. Εναπόκειται, συνεπώς, στις αναθέτουσες αρχές να αναφέρουν τα κριτήρια ανάθεσης καθώς και τη σχετική στάθμιση που δίνεται σε καθένα από αυτά τα κριτήρια, και τούτο εγκαίρως ώστε οι προσφέροντες να την γνωρίζουν για την κατάρτιση των προσφορών τους. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν παρέκκλιση από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων ανάθεσης σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτισθεί εκ των προτέρων, λόγω ιδίως της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να αναφέρουν τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας αυτών των κριτηρίων.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν να αναθέσουν τη σύμβαση στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, αξιολογούν τις προσφορές προκειμένου να προσδιορίσουν εκείνη που παρουσιάζει την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής. Για τον σκοπό αυτόν, καθορίζουν τα οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία, στο σύνολό τους, πρέπει να επιτρέπουν τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς για την αναθέτουσα αρχή. Ο καθορισμός αυτών των κριτηρίων είναι συνάρτηση του αντικειμένου της σύμβασης, στο μέτρο που τα κριτήρια αυτά πρέπει να επιτρέπουν την αξιολόγηση του επιπέδου επίδοσης που παρουσιάζεται από κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και τη μέτρηση της σχέσης ποιότητας/τιμής κάθε προσφοράς. Για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης, τα κριτήρια ανάθεσης θα πρέπει να επιτρέπουν τη σύγκριση των προσφορών και την αντικειμενική αξιολόγησή τους. Εάν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, τα οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης, όπως εκείνα που αφορούν την ικανοποίηση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων, μπορούν να επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να ικανοποιήσει τις ανάγκες του σχετικού δημόσιου φορέα, όπως αυτές εκφράζονται στις προδιαγραφές της αγοράς. Με βάση τις ίδιες αυτές προϋποθέσεις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να χρησιμοποιεί κριτήρια που αποβλέπουν στην ικανοποίηση κοινωνικών απαιτήσεων που ανταποκρίνονται ιδίως στις οριζόμενες στις προδιαγραφές της αγοράς ανάγκες κατηγοριών πληθυσμού, οι οποίες μειονεκτούν ιδιαιτέρως και στις οποίες ανήκουν οι δικαιούχοι/χρήστες των έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.»

iii. Τέλος στο αρ. 26 του π.δ. 60/2007 ρυθμίζεται ότι «2[...]Η επιλογή των συμβαλλομένων στην συμφωνία πλαίσιο γίνεται κατ'εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης, τα οποία καθορίζονται με το αρ. 51».

1.IV. Η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην αποσαφήνιση της υφιστάμενης διάταξης, προκειμένου να τονιστεί ο περιοριστικός χαρακτήρας της αναφοράς των περιπτώσεων, στις οποίες μπορεί να εφαρμοστεί το σύστημα “μελέτη κατασκευή” και επιπλέον προστίθεται εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση υπουργικής απόφασης, μέσω της οποίας θα καθοριστούν τα είδη των τεχνικών έργων που θα εκπληρούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας “μελέτη κατασκευή”. Με τη διάταξη, ως τροποποιείται, εφαρμόζεται το σύστημα αυτό και επακόλουθα η εισαγωγή του κριτηρίου ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς περιορισμένης εφαρμογής, σε συγκεκριμένες μόνον περιπτώσεις. Τόσο ο καθορισμός των περιπτώσεων αυτών όσο και ο έλεγχος των προϋποθέσεων υπαγωγής ανά σύμβαση γίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Μέσω της σχετικής ρύθμισης, ενισχύεται η αποτελεσματικότητα του προπαρασκευαστικού αυτού στάδιο της ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου, όταν τίθεται ζήτημα εφαρμογής του κριτηρίου της πλέον συμφέρουσας προφοράς. Η επιλογή του συστήματος αυτού δεν επαφίεται στην κρίση της αναθέτουσας αρχής, ως ορίζεται στις διατάξεις των Κοινοτικών Οδηγιών, αλλά στην κρίση του αρμόδιου Υπουργού.

1.V. Ωστόσο, η κρατούσα άποψη (περί “καταχρηστικότητα” του συστήματος μελέτη-κατασκευή και ανάγκης περιορισμού του), παραβλέπει κάποια γενικώς παραδεδεγμένα πλεονεκτήματά του.

α) Το σύστημα μελέτη-κατασκευή μεταφέρει σημαντικό τμήμα των κινδύνων του έργου στον εργολήπτη (αντί της αναθέτουσας αρχής), δεδομένου ότι ο ανάδοχος είναι αυτός που εκπονεί τις μελέτες και η αναθέτουσα αρχή επιβλέπει εάν αυτές (και οι εργασίες) συμφωνούν με τις προδιαγραφές.

β) Το σύστημα μελέτη-κατασκευή εξασφαλίζει οικονομία χρόνου και χρήματος (λόγω του ότι διενεργείται ένας διαγωνισμός).

γ) Το σύστημα μελέτη-κατασκευή επιτρέπει την εφαρμογή του κριτηρίου της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς.

δ) Τα περισσότερα σύνθετα έργα, συμπεριλαμβανομένων των έργων παραχώρησης κατασκευάζονται με το σύστημα μελέτη-κατασκευή, χωρίς να προβάλλεται ή να προκύπτει “καταχρηστικότητα”.

ε) Εφόσον το σύστημα μελέτη-κατασκευή είναι κατάλληλο για σύνθετα έργα, είναι αυτονόητο ότι δύναται να χρησιμοποιηθεί και για απλούστερα έργα.

1.VI. Στον αντίποδα των ανωτέρω, η εφαρμογή του συστήματος υποβολής προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή, σε αντίθεση με τα λοιπά συστήματα υποβολής προσφοράς, τα οποία προϋποθέτουν ήδη υπάρχουσα οριστική μελέτη της υπηρεσίας με βάση την οποία καλούνται οι υποψήφιοι ανάδοχοι να μειοδοτήσουν, παρουσιάζει τα εξής αδύναμα στοιχεία:

α) η εφαρμογή του σε συνήθη έργα ενδέχεται να οδηγήσει στην αύξηση της δαπάνης τους, με ανώτερα μεν ποιοτικά χαρακτηριστικά, αλλά όχι σκόπιμα.

β) απαιτεί από τους διαγωνιζόμενους, εντός ιδιαίτερα σύντομης προθεσμίας, να εκπονήσουν και να υποβάλλουν με την προσφορά τους οριστική μελέτη για το δημοπρατούμενο έργο, αυξάνοντας το κόστος της συμμετοχής τους με αβέβαιη έκβαση, λειτουργεί δε αποτρεπτικά στη συμμετοχή στο διαγωνισμό, με αποτέλεσμα στην ουσία να πλήττεται ο ανταγωνισμός,

γ) κατά το σύστημα αυξάνεται υπέρμετρα η διακριτική ευχέρεια της διοίκησης, αφού η επιλογή του αναδόχου τελεί σε συνάρτηση όχι μόνο της οικονομικής του προσφοράς αλλά και της κρινόμενης ως «καλύτερης» μελέτης. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των προσφορών των διαγωνιζομένων πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη, ώστε να μην καταλείπεται αμφιβολία ως προς την ορθότητα της ως άνω κρίσης,

1. VII. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, με την ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 8 Ν.3669/2008, το νομικό πλαίσιο είναι ήδη περιοριστικό, όσον αφορά στην χρήση του συστήματος μελέτη-κατασκευή, αφού απαιτείται προηγουμένως σχετική έγκριση με υπουργική απόφαση (η οποία δεν δίνεται συχνά). Εξάλλου, και από την αιτιολογική έκθεση δεν τεκμηριώνεται η ανάγκη περιορισμού της χρήσης του συγκεκριμένου συστήματος δημοπράτησης ούτε παρατίθενται έστω συνοπτικά οι λόγοι.

1. VIII. Συνεπώς, η Αρχή διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τη σκοπιμότητα της θέσπισης της προτεινόμενης διάταξης και έχει τη γνώμη να μην εισαχθεί η προτεινόμενη διάταξη, να διατηρηθεί σε ισχύ η διάταξη του άρθρου 8 Ν.3669/2008 με το παρόν περιεχόμενο και να επανεξετασθεί το ζήτημα στο άμεσο μέλλον, μετά από μελέτη και αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων του συστήματος “μελέτης-κατασκευής”. Εάν ωστόσο παραμείνει η διάταξη προτείνεται η απαλοιφή της Υπ. Απόφασης που θα καθορίζει τα τεχνικά έργα που μπορούν να ανατίθενται με το σύστημα μελέτης-κατασκευής και να διατηρηθεί η Υπ. Απόφαση για τον ad hoc έλεγχο των προϋποθέσεων υπαγωγής ανά σύμβαση.

2. Με τις προτεινόμενες παραγράφους 2,3 του υπόψη σχεδίου νόμου εισάγεται η εξής ρύθμιση:

«2. Μετά την παράγραφο 6 του άρθρου 8 του ν.3669/2008 (Α΄116) προστίθεται παράγραφος 6Α ως εξής:

«6Α. Δεν επιτρέπεται ο συνδυασμός του συστήματος προσφοράς μελέτης και κατασκευής με τα υπό στοιχεία α, β και γ συστήματα προσφοράς που προβλέπονται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου».

3. Οι παράγραφοι 7, 8 και 9 του άρθρου 8 του ν.3669/2008 (Α΄116) καταργούνται.».

2.1. Σχετικές Διατάξεις:

ί. Στις παραγράφους 1, 5, 6, 7, 8 & 9 του άρθρου 8 του Ν. 3669/2008 ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 8

Σύστημα προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή

1. Για την επιλογή του συστήματος προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή απαιτείται προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Κατασκευών της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Το σύστημα προσφοράς μελέτης και κατασκευής εφαρμόζεται στις περιπτώσεις έργων που επιδέχονται ειδικούς τρόπους κατασκευής ή μεθόδους που καλύπτονται από τεχνογνωσίες ή άλλα κατοχυρωμένα δικαιώματα ή στα έργα με ιδιομορφίες ως προς τον τρόπο και τις φάσεις κατασκευής τους ή αν κρίνεται σκόπιμος ο συνδυασμός βελτίωσης ή ολοκλήρωσης ή αναθεώρησης υπάρχουσας μελέτης της Υπηρεσίας με την κατασκευή ή αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων. [.....]

5. Για την ανάδειξη του αναδόχου, κατά το σύστημα του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές προσφορές σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών. Η Επιτροπή διαγωνισμού κατ' αρχήν ελέγχει κατά πόσον οι τεχνικές προσφορές τηρούν τις Τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται με τα Συμβατικά Τεύχη και ανακοινώνει το αποτέλεσμα με πρακτικό στο οποίο αποφασίζει ποιες προσφορές γίνονται δεκτές και ποιες απορρίπτονται. Το πρακτικό αυτό ανακοινώνεται στους διαγωνιζόμενους. Κατά του ανωτέρω πρακτικού χωρούν ενστάσεις εντός πέντε (5) ημερών από την ανακοίνωση του. Μετά την εκδίκαση των ενστάσεων προχωρεί η διαδικασία της κρίσης και αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών από την Επιτροπή διαγωνισμού και συντάσσεται νέο πρακτικό που ανακοινώνεται στους ενδιαφερόμενους πριν ανοιχθούν οι οικονομικές προσφορές. Κατά του πρακτικού αυτού χωρούν επίσης ενστάσεις εντός πέντε (5) ημερών από της ανακοινώσεως του στους διαγωνιζόμενους.

Τα κριτήρια της αξιολόγησης και ο βαθμός επιρροής τους στην επιδιωκόμενη βέλτιστη ποιότητα ορίζονται πάντοτε στη διακήρυξη. Οι κρινόμενες μελέτες βαθμολογούνται πάντοτε με εκατονταβάθμια βαθμολογία και καθορίζεται η ελάχιστη επιτρεπόμενη αποδεκτή βαθμολογία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το εβδομήντα (70).

Ελάχιστη βαθμολογία μπορεί να ορίζεται και για κριτήριο ή κριτήρια που επηρεάζουν σημαντικά την όλη ποιότητα της τεχνικής προσφοράς. Προσφορά που βαθμολογείται κάτω από την ελάχιστη συνολική επιτρεπόμενη βαθμολογία απορρίπτεται. Αν ορίζεται στη διακήρυξη, το ίδιο ισχύει και αν κριτήριο ή κριτήρια βαθμολογήθηκαν κάτω από την ελάχιστη βαθμολογία που καθορίστηκε στο κριτήριο ή στα κριτήρια αυτά.

Θέσπιση κριτηρίου ή υποκριτηρίου για την εμπειρία τόσο του μελετητή του διαγωνιζόμενου όσο και αυτού τούτου του διαγωνιζόμενου σε περίπτωση διαγωνισμού ανοιχτής διαδικασίας απαγορεύεται. Όταν το κύριο αντικείμενο της τεχνικής προσφοράς είναι η μελέτη του διαγωνιζόμενου, η συνολική βαθμολογία τυχόν κριτηρίων που αφορούν σε άλλες απαιτήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15/100.

6. Σε κάθε υποβαλλόμενη προσφορά αντιστοιχεί η ανηγμένη προσφορά της που προκύπτει ως συνάρτηση της οικονομικής προσφοράς (Π) και της συνολικής βαθμολογίας (Β), δηλαδή ισχύει $Πα = φ(Π, Β)$ όπου Πα η ανηγμένη προσφορά. Προσωρινή μειοδότης ή βέλτιστη προσφορά είναι η ελάχιστη από τις Πα.

Για την εξεύρεση του τύπου της Πα, ο οποίος ορίζεται στη διακήρυξη, καθορίζεται σε κάθε περίπτωση έργου το τμήμα της Π που επηρεάζεται από την επιδιωκόμενη

ποιότητα της τεχνικής προσφοράς και το υπόλοιπο τμήμα της Π στο οποίο δεν επιδρά η τεχνική αξιολόγηση.

Αν $C=r \cdot n$ όπου r είναι το υπόλοιπο τμήμα της Π, το μη επηρεαζόμενο από την τεχνική αξιολόγηση και όταν $r < 1,0$, τότε το πρώτο τμήμα της Π είναι $(1-r) \cdot Π$ και σε αυτό επιδρά η βαθμολογία $B/100$.

Διαμορφώνεται έτσι ο γενικός τύπος της Πα που είναι:

$$Pa = \frac{(1-r) \chi Π}{B} + r \chi Π = K \chi Π$$

$$K = \frac{(1-r) \chi 100}{B} + r$$

Για τιμές του r ίσες προς 0,00 ή 0,05 ή 0,10 ή 0,15 κλπ. προκύπτουν διάφοροι τύποι της Πα. Η τιμή του r ορίζεται πάντοτε στη διακήρυξη και αιτιολογείται συνοπτικά. Για να είναι επιλέξιμο το σύστημα προσφοράς μελέτης και κατασκευής και να ισχύουν τα ανωτέρω, πρέπει $r < 0,40$.

Ο διαιρέτης $B/100$ που επιδρά στο τμήμα $(1-r) \cdot Π$ απαγορεύεται να εμφανίζεται με "δύναμη", μεγαλύτερη της πρώτης. Αν στη συνάρτηση $Pa = f(Π, B)$, επιδιώκεται η ενίσχυση της επιρροής της Π μπορεί να τίθεται ως διαιρέτης του $(1-r) \cdot Π$, ο $(B/100)$ 0,5 οπότε,

$$K = \frac{(1-r) \chi 10}{B} + r$$

και προκύπτουν αντίστοιχοι τύποι για την Πα.

7. Όταν το σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής συνδυάζεται με άλλο ή άλλα συστήματα προσφοράς και στο σύστημα μελέτης-κατασκευής αντιστοιχεί τμήμα που υπερβαίνει το ήμισυ του προϋπολογισμού υπηρεσίας, θεωρουμένου ότι περιλαμβάνει τη δαπάνη των εργασιών (με τα γενικά έξοδα και το όφελος της επιχείρησης) και τις απρόβλεπτες δαπάνες (απρόβλεπτα), για να είναι ομαλή η συνολική προσφορά πρέπει για τον προϋπολογισμό προσφοράς των τμημάτων του προϋπολογισμού Υπηρεσίας που αντιστοιχούν στο άλλο ή στα άλλα συστήματα προσφοράς, να ισχύει η σχέση:

$0,90 \cdot (Π.Υ) \cdot (1-\epsilon\mu) < Π.Π < 1,10 \cdot (Π.Υ) \cdot (1-\epsilon\mu)$ όπου,

Π.Υ. είναι ο προϋπολογισμός υπηρεσίας του κάθε άλλου τμήματος του συνολικού προϋπολογισμού υπηρεσίας, εκτός από αυτό που αντιστοιχεί στο σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής.

Π.Π. είναι ο προϋπολογισμός προσφοράς που αντιστοιχεί στον ανωτέρω Π.Υ. και εμ είναι η μέση έκπτωση επί τοις εκατό (%) που προκύπτει από τη σύγκριση του συνολικού προϋπολογισμού προσφοράς προς το συνολικό προϋπολογισμό υπηρεσίας.

Για την εξεύρεση του συνολικού προϋπολογισμού προσφοράς, για το τμήμα που αντιστοιχεί στο σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής τίθεται η αντίστοιχη Πα. Αν έστω και σε ένα από τα άλλα τμήματα του προϋπολογισμού υπηρεσίας, ο αντίστοιχος προϋπολογισμός προσφοράς δεν πληροί την ανωτέρω σχέση η συνολική προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

8. Όταν το σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής συνδυάζεται με άλλο ή άλλα συστήματα προσφοράς και στο σύστημα μελέτης-κατασκευής αντιστοιχεί τμήμα που υπολείπεται του ημίσεως του προϋπολογισμού υπηρεσίας, θεωρουμένου, όπως στην προηγούμενη παράγραφο, για να είναι ομαλός ο προϋπολογισμός προσφοράς, που αντιστοιχεί στο τμήμα με το σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής, εφαρμόζεται ανάλογα η σχέση της προηγούμενης παραγράφου με την επισήμανση ότι ως Π.Π. νοείται η Πα και ως Π.Υ. τίθεται ο προϋπολογισμός υπηρεσίας του τμήματος με το σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής. Αν στο άλλο σύστημα προσφοράς εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 26 του παρόντος, οι εκπτώσεις E% προκύπτουν από τη σύγκριση των αντίστοιχων προϋπολογισμών προσφορών προς τον προϋπολογισμό υπηρεσίας του τμήματος που υπερβαίνει το ήμισυ του συνολικού προϋπολογισμού υπηρεσίας.

Αν δεν πληρούται η σχέση της προηγούμενης παραγράφου για το τμήμα του προϋπολογισμού υπηρεσίας που αντιστοιχεί στο σύστημα προσφοράς μελέτης-κατασκευής η συνολική προσφορά απορρίπτεται.

9. Όταν συνδυάζονται περισσότερα από ένα συστήματα προσφοράς υπάρχουν και περισσότεροι από ένας σφραγισμένοι φάκελοι των αντίστοιχων μερικών οικονομικών προσφορών. Όσο διαρκεί η εξέταση της μερικής προσφοράς που αντιστοιχεί στο κύριο σύστημα προσφοράς, δηλαδή αυτό στο οποίο αντιστοιχεί τμήμα που υπερβαίνει το ήμισυ του προϋπολογισμού Υπηρεσίας η άλλη μερική προσφορά παραμένει σφραγισμένη.».

ii. Στο **άρθρο 4 του Ν. 3669/2008** ορίζεται ότι:

«Άρθρο 4

Συστήματα υποβολής προσφορών

Η διακήρυξη για τη δημοπράτηση καθορίζει το σύστημα υποβολής των προσφορών.

Συστήματα υποβολής προσφορών είναι:

α) Η +προσφορά ενιαίου ποσοστού έκπτωσης πάνω σε συμπληρωμένο τιμολόγιο της υπηρεσίας.

β) Η προσφορά επιμέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών, σε συμπληρωμένο τιμολόγιο ομαδοποιημένων τιμών της υπηρεσίας με έλεγχο ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης.

γ) Η ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου που μπορεί να περιλαμβάνει αναλυτικές τιμές ή περιληπτικές τιμές ή κατ' αποκοπή τιμή.

δ) Η προσφορά που περιλαμβάνει μελέτη και κατασκευή με κατ' αποκοπή εργολαβικό αντάλλαγμα για το έργο ολόκληρο ή κατά τμήματα. Στο σύστημα αυτό αξιολογείται πρώτα η ποιότητα της προσφοράς (μελέτη) και στη συνέχεια εξετάζεται η οικονομική προσφορά.

ε) Η μειοδοσία μόνο πάνω στο ποσοστό οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών.

στ) Η προσφορά για την αξιοποίηση ακινήτων του εργοδότη με το σύστημα της αντιπαροχής ποσοστών εξ αδιαιρέτου και αντιστοίχων διηρημένων ιδιοκτησιών.

ζ) Η προσφορά που περιλαμβάνει τη μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση με αντάλλαγμα τη λειτουργία ή εκμετάλλευση του έργου ή άλλα τυχόν ανταλλάγματα έναντι της κατασκευής του έργου.

Τα συστήματα αυτά μπορούν να εφαρμοσθούν και σε συνδυασμό μεταξύ τους στη δημοπρασία του ίδιου έργου.».

iii. Το **άρθρο 10 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ**, τιτλοφορούμενο «Αρχές για την ανάθεση των συμβάσεων» (βλ. ταυτόριθμο άρθρο στο π.δ. 59/2007) και ομοίως το **άρθρο 2 της Οδηγίας 2004/18** (βλ. άρθ.3 του πδ 60/2007), ορίζει τ' ακόλουθα:

«Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια».

iv. Το **άρθρο 55 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ** (τιτλοφορούμενο «Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων», βλ. αρ. 46 π. δ/τος 59/2007) και ομοίως το **άρθρο 53 της Οδηγίας 2004/18** (βλ. άρθ.51 του πδ 60/2007) ορίζει τα εξής:

«(1) Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν συμβάσεις, είναι: α) όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, διάφορα κριτήρια που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης, όπως η ημερομηνία παράδοσης ή ολοκλήρωσης, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα του κόστους, η ποιότητα, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, η τεχνική αξία, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, οι δεσμεύσεις όσον αφορά τα ανταλλακτικά, την ασφάλεια των προμηθειών και την τιμή, είτε β) αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή. (2) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του τρίτου εδαφίου, στην προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 στοιχείο α) περίπτωση ο αναθέτων φορέας επισημαίνει το σχετικό βάρος που αποδίδει σε καθένα από τα επιλεγέντα κριτήρια για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με τον καθορισμό μιας ψαλίδας με κατάλληλο εύρος. Όταν, κατά τη γνώμη του αναθέτοντος φορέα, είναι αδύνατη η στάθμιση για λόγους που μπορούν να αποδειχθούν, ο αναθέτων φορέας επισημαίνει τα κριτήρια με τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας που τους αποδίδεται. Αυτή η σχετική στάθμιση ή η σειρά σπουδαιότητας αναφέρονται, ανάλογα με την περίπτωση, στην προκήρυξη που χρησιμοποιείται ως μέσο έναρξης

διαγωνισμού, ... ή στη συγγραφή υποχρεώσεων».

2.II. Με την προτεινόμενη ρύθμιση καταργείται η δυνατότητα συνδυασμού του συστήματος προσφορών μελέτης και κατασκευής με άλλο ή άλλα συστήματα υποβολής προσφορών στη δημοπρασία ενός έργου.

2.III. Επειδή, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της ισότητας των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας, όταν η αναθέτουσα Αρχή επιλέγει ως κριτήριο αναθέσεως δημοσίας συμβάσεως το προβλεπόμενο στις Οδηγίες κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, οφείλει, προκειμένου να διασφαλισθούν συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, να οργανώσει κατά τέτοιο τρόπο τη διαγωνιστική διαδικασία, ώστε να καταστεί απολύτως αδύνατος ο επηρεασμός της αξιολογήσεως των τεχνικών προσφορών από το ύψος των οικονομικών προσφορών (πρβλ. ΣτΕ 2283/2006, 1452/2000, 2478/1997, καθώς και Ε.Α. 1234/2007, 599/2007, 374/2007, 21/2006, 44/2005, 51/2002 κ.ά.).

Επομένως διατάξεις, οι οποίες δεν διασφαλίζουν πλήρως ότι η αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών διενεργείται και περατώνεται σε χρόνο κατά τον οποίο δεν έχουν ακόμη αποσφραγισθεί οι οικονομικές προσφορές ή διατάξεις διακηρύξεως, οι οποίες επιτρέπουν έστω και τον έμμεσο ή κατά προσέγγιση προσδιορισμό του ύψους των οικονομικών προσφορών προ της αποσφραγίσεώς τους, είναι ανίσχυρες ως αντικείμενες στις ανωτέρω θεμελιώδεις αρχές (βλ. Ε.Α. 435/2012, Ε.Α. 326/08).

2.IV. Κατά την άποψη της Αρχής η προτεινόμενη με τη ρύθμιση κατάργηση της δυνατότητας συνδυασμού του συστήματος προσφορών μελέτης και κατασκευής με άλλο ή άλλα συστήματα υποβολής προσφορών σε δημοπρασία ενός έργου, αίρει την ενδεχόμενη σύγχυση των κριτηρίων ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου και την πιθανότητα καταστρατήγησης των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων κατά την ανάδειξη αναδόχου, και συνεπώς, η Αρχή συμφωνεί ενώ παράλληλα επισημαίνει ότι πρέπει να τροποποιηθεί ανάλογα και το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 4 του Ν.3669/08.

3. Με την προτεινόμενη παράγραφο 4 εισάγεται η εξής ρύθμιση:

« 4. Μετά την παράγραφο 8 του άρθρου 17 του ν.3669/2008 προστίθεται παρ. 8Α ως εξής:

«8Α. Όταν το έργο περιλαμβάνει την εκτέλεση ασφαλτικών εργασιών στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η αξία της ασφάλτου, η κατ' εκτίμηση δαπάνη και ποσότητα του υλικού της ασφάλτου αποτελεί ιδιαίτερο τμήμα του προϋπολογισμού στο οποίο εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 9 του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου και η διαδικασία πληρωμής της σχετικής δαπάνης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 55 του παρόντος, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.».

3.Ι. Σχετικές διατάξεις:

ι. Στο άρθρο 17 του Ν. 3669/2008 ορίζεται ότι:

«Άρθρο 17

Συμβατικά Τεύχη

1. Η διακήρυξη της δημοπρασίας μνημονεύει τα Συμβατικά Τεύχη και σχέδια που μαζί με τη διακήρυξη αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της εργολαβικής σύμβασης. Σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται με τη σύμβαση.

2. Τα τεχνικά Συμβατικά Τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κλπ.).

3. Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν η διακήρυξη δεν ορίζει ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις, ανάλογα με το εφαρμοζόμενο σύστημα υποβολής προσφοράς. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματα του.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων εγκρίνονται ενιαία τιμολόγια εργασιών, ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσης τους.

Τα τιμολόγια, μετά την έγκρισή τους, ισχύουν υποχρεωτικά για όλους τους φορείς που δημοπρατούν δημόσια έργα.

6. Οι τιμές των εργασιών των ενιαίων τιμολογίων αναπροσαρμόζονται, όπως ορίζεται στην απόφαση και λαμβάνονται αυτούσιες ή σε συνδυασμό μεταξύ τους για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των έργων.

7. Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα σχετικά τεύχη μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και να προστίθεται στο τέλος ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%), για έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων ή άλλες πηγές με ανάλογες απαλλαγές και σε είκοσι οκτώ τοις εκατό (28%) για τις άλλες περιπτώσεις.

8. Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας όταν είναι αναλυτικός ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Σε έργα που η προμέτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως σε περιπτώσεις έργων συντήρησης, μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.

9. Οι προσφορές των διαγωνιζομένων ανάλογα με το σύστημα υποβολής προσφοράς συντάσσονται είτε σε έντυπα της υπηρεσίας είτε βάσει υποδειγμάτων της υπηρεσίας, όπως ορίζεται στη διακήρυξη.»

ii. Στο άρθρο 9 του Ν. 3669/2008 ορίζεται ότι:

«Άρθρο 9

Μειοδοσία στο ποσοστό οφέλους απολογιστικών εργασιών

1. Το σύστημα μειοδοσίας μόνο πάνω στο ποσοστό οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών εφαρμόζεται σε έργα που είναι ιδιαίτερα δύσκολο να τιμολογηθούν, σε δοκιμαστικές εργασίες και έρευνες, σε περιπτώσεις συνέχισης εργολαβιών μετά από έκπτωση του αρχικού αναδόχου ή για συγκεκριμένο τμήμα του έργου, που έχει τις παραπάνω ιδιαιτερότητες. Η διακήρυξη προβλέπει το συνολικό ύψος προϋπολογισμού των δαπανών και τα τεχνικά στοιχεία (σχέδια, περιγραφές κλπ.) που θα δοθούν στους ενδιαφερομένους.

2. Το ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελος του αναδόχου απολογιστικών εργασιών, ορίζεται σε δεκαοχτώ επί τοις εκατό (18%) και εφαρμόζεται στο σύνολο των δαπανών που πραγματοποιούνται για λογαριασμό του εργοδότη, όπως στις προμήθειες υλικών, μισθωμάτων μηχανημάτων, καυσίμων και λιπαντικών, αξίας μισθών και ημερομισθίων, λοιπών αποζημιώσεων και ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων και κάθε είδους κρατήσεων και υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας.

3. Οι διαγωνιζόμενοι υποψήφιοι προσφέρουν έκπτωση εκφραζόμενη σε ακέραιες μονάδες επί τοις εκατό (%), επί του ποσοστού των γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου.».

iii. Στο άρθρο **55 του Ν. 3669/2008** ορίζεται ότι:

«Άρθρο 55

Απολογιστικές εργασίες

1. Στις περιπτώσεις συμβάσεων με ανάδοχο για την κατασκευή έργου με το απολογιστικό σύστημα του άρθρου 9 εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 έως 9.

2. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση τυχόν ακατάλληλων. Μπορεί επίσης να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η διευθύνουσα υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοση τους.

3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.

4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι τυχόν ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.

5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασης του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου.

7. Για τις Απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και Υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της Υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο. απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 73 και 75 του παρόντος. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά το χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση.

8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με Υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της Υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.

9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων.

10. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου με άλλο σύστημα, εκτός από το απολογιστικό σύστημα, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες Απολογιστικές εργασίες, όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στην πιστοποίηση η πραγματική δαπάνη που προκύπτει σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον ανάδοχο το εργολαβικό ποσοστό της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του παρόντος, αν δεν ορίζεται στη σύμβαση διαφορετικά. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 9 εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.»

iv. Με την απόφαση με αριθμ. πρωτ. **Δ11γ/ο/9/7/7-2-2013** του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων εγκρίθηκε η αναπροσαρμογή και συμπλήρωση των Ενιαίων Τιμολογίων Έργων (έκδοση 3.0) Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών και Πρασίνου και (έκδοση 1.0) Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών. Τα ανωτέρω ενιαία τιμολόγια εργασιών εφαρμόζονται υποχρεωτικά κατά τη σύνταξη των προϋπολογισμών δημοπράτησης δημοσίων έργων και ισχύουν

για τα έργα των οποίων η διακήρυξη δημοπράτησης ή η απόφαση ανάθεσης (σε περιπτώσεις ανάθεσης χωρίς διαγωνισμό) θα αποσταλεί για δημοσίευση ή υπογραφεί αντίστοιχα έναν (1) μήνα μετά την δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ). Σύμφωνα με την ΕΓΚΥΚΛΙΟ 7/12 Φεβρουαρίου 2013/Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων/αρ.πρωτ. Δ11γ/ο/5/8/Γ.Γ.Δ.Ε. στις διαφοροποιήσεις που επισημαίνονται στα άρθρα του τιμολογίου της Οδοποιίας περιλαμβάνεται και η ακόλουθη:

«Στα αντίστοιχα άρθρα του τιμολογίου συμπεριλήφθηκε η αξία της ενσωματούμενης ασφάλτου».

3.II. Η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στη συμπλήρωση της υφιστάμενης διάταξης περί των συμβατικών τευχών μιας εργολαβικής σύμβασης, ορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα εισάγεται στις διακηρύξεις των έργων η εκτέλεση ασφαλικών εργασιών, στην περίπτωση που δεν περιλαμβάνεται στο έργο η αξία της ασφάλτου (δεδομένου ότι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση αυτή κυμαίνεται ανάλογα με την τιμή των καυσίμων και δεν μπορεί να καλυφθεί από τη συνήθη διαδικασία αναθεώρησης των τιμών των υλικών που χρησιμοποιούνται στα έργα). Επιπρόσθετα εξουσιοδοτεί τον αρμόδιο Υπουργό για την έκδοση απόφασης με την οποία θα ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου και η διαδικασία πληρωμής της σχετικής δαπάνης, κατά παρέκκλιση από τις ισχύουσες διατάξεις.

3.III. Κατά την άποψη της Αρχής με τις υφιστάμενες διατάξεις είναι δυνατή η διευθέτηση της ενσωμάτωσης στα συμβατικά τεύχη οποιασδήποτε εργασίας ή υλικού που είναι «...ιδιαίτερα δύσκολο να τιμολογηθούν...». Εν προκειμένω η προτεινόμενη ρύθμιση μόνο για το υλικό της ασφάλτου, κρίνεται αποσπασματική, δεν διαφαίνεται η αναγκαιότητα υιοθέτησης της κατά τρόπο γενικό και αόριστο στο σύνολο των συμβάσεων. Περαιτέρω δε, έρχεται σε αντίθεση με την τελευταία αναπροσαρμογή των Τιμολογίων Οδοποιίας (έκδοση 3.0).

Εν γένει, σε σύνθετες εργολαβικές συμβάσεις η αξία του συγκεκριμένου υλικού αντιπροσωπεύει ένα μικρό ποσοστό της συνολικής δαπάνης των συμβάσεων και ως εκ τούτου η πέραν της συνήθους αναθεώρησης των τιμών διακύμανση της τιμής στο χρόνο, τόσο του συγκεκριμένου υλικού όσο και άλλων υλικών που ενσωματώνονται στο έργο, λαμβάνεται υπόψη κατά την διαμόρφωση της προσφοράς του υποψήφιου αναδόχου.

3.IV. Η Αρχή διαπιστώνει την έλλειψη αναγκαιότητας της προτεινόμενης ρύθμισης, καθότι το πρόβλημα που αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση μπορεί να αντιμετωπισθεί με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ήτοι με τη συμπλήρωση της ανωτέρω Δ11γ/ο/9/7/7-2-2013 Υ.Α. (με την οποία εγκρίθηκε η νεώτερη έκδοση των Τιμολογίων της Οδοποιίας, έκδοση 3.0), με ανάλογη διάταξη που θα αφορά έργα των οποίων η σχετική δαπάνη ασφαλικών εργασιών είναι σκόπιμο να πληρώνεται με απολογιστικό τρόπο (π.χ. εργολαβικές συμβάσεις ασφαλτόστρωσης-συντήρησης οδών), κατά παρέκκλιση από το γενικό κανόνα τιμολόγησης των σχετικών εργασιών μέσω των άρθρων του ενιαίου τιμολογίου (στα οποία έχει συμπεριληφθεί η αξία της ενσωματούμενης ασφάλτου).

4. Με την προτεινόμενη παράγραφο 5, προστίθεται άρθρο 25 Α στο ν. 3669/2008, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης του άρθρου 25, προσκομίζεται, με την υποβολή της ένστασης, παράβολο κατάθεσης υπέρ του Δημοσίου ποσού ίσου με το 0,05 επί τοις χιλίοις (0,05%) επί της προϋπολογισμένης αξίας του έργου (χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ), το ύψος του οποίου δεν μπορεί να είναι μικρότερο των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ και μεγαλύτερο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Το παράβολο αυτό αποτελεί δημόσιο έσοδο και καταχωρείται στον κωδικό αριθμό είδους (Κ.Α.Ε.) 3741 “παράβολα από κάθε αιτία”.

Το παράβολο επιστρέφεται με πράξη της Προϊσταμένης Αρχής, αν γίνει αποδεκτή η ένσταση από το αποφασίζον διοικητικό όργανο.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να αναπροσαρμόζονται το ποσοστό του παραβόλου και το ύψος των ανωτέρω ποσών”.

4.I. Με την προτεινόμενη ρύθμιση θεσπίζεται παράβολο, προκειμένου για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης κατά του κύρους των δημοπρασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν.3669/2008. Ως δικαιολογητική βάση για τη θέσπιση του παραβόλου αυτού, το προτείνουν Υπουργείο προβάλλει την ανάγκη “να περιορισθεί κατά το δυνατόν η άνευ αποχρώντος λόγου υποβολή, που καθυστερεί τις διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων. Εφόσον η ένσταση ή η διοικητική ή η δικαστική προσφυγή, που θα ασκηθούν στη συνέχεια, γίνουν αποδεκτές, το ποσό του παραβόλου επιστρέφεται”.

4.II. Κατά την άποψη της Αρχής, υφίσταται ανάγκη για την κατά το δυνατό επιτάχυνση των διαγωνισμών σε συνάρτηση με την επιτάχυνση της διαδικασίας άσκησης διοικητικών προσφυγών κατά τα στάδια που προηγούνται της σύναψης μιας δημόσιας σύμβασης.

4.III. Σημειώνεται ότι αντίστοιχη πρόβλεψη για την καταβολή παραβόλου, προκειμένου για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης, προβλέπεται και στο Π.Δ. 118/2007 “Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου”. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 15 παρ. 6 αυτού, ορίζεται ρητώς ότι:

“Για το παραδεκτό της άσκησης ένστασης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, προσκομίζεται παράβολο κατάθεσης υπέρ του Δημοσίου ποσού ίσου με το 0,10 επί τοις εκατό (0,10%) επί της προϋπολογισμένης αξίας του υπό προμήθεια είδους, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να είναι μικρότερο των χιλίων (1.000) και μεγαλύτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Το παράβολο αποτελεί δημόσιο έσοδο και καταχωρείται στον κωδικό αριθμό εισόδου (Κ.Α.Ε.) 3741 (“παράβολα από κάθε αιτία”). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης μπορεί να αναπροσαρμόζονται το ποσοστό του παραβόλου και το ύψος των ανωτέρω ποσών”.

4.IV. Η θέσπιση παραβόλου ως προϋπόθεση του παραδεκτού της άσκησης ένστασης έχει γίνει δεκτή και από τη νομολογία των δικαστηρίων ως συνταγματικά συμβατή (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 846, 458, 342/2009, 1209, 1173/2008), τα οποία έχουν

κρίνει ότι, σε περίπτωση αναλογικού παραβόλου (όπως είναι αυτό της προτεινόμενης διάταξης) είναι απαραίτητη η θέσπιση ανωτάτου ορίου προκειμένου η διάταξη να είναι συμβατή με το Σύνταγμα (1619/2012 ΣτΕ Ολομ., 2969/2011 ΣτΕ, 3470/2007 ΣτΕ Ολομ., 647/2004 Ολομ.). Εξάλλου, και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε πολλά κράτη μέλη ισχύουν κανόνες που επιβάλλουν την καταβολή παραβόλων ή εγγυήσεων κατά την άσκηση διοικητικών ή ενδίκων μέσων έννομης προστασίας στις δημόσιες συμβάσεις. Οι σχετικοί κανόνες διαφοροποιούνται ουσιαστικά μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών, ανάλογα με το είδος του διοικητικού, οιοσδήποτε δικαιοδοτικού ή δικαιοδοτικού οργάνου στο οποίο προσφεύγει ο διαγωνιζόμενος, το μέσο έννομης προστασίας (διοικητικής ή δικαστικής φύσης κλπ.), την αξία της σύμβασης και αν αυτή υπερβαίνει ή όχι τα κατώφλια εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και το είδος της δημοπρατούμενης σύμβασης.

Ειδικότερα σε ορισμένα κράτη μέλη δεν προβλέπεται καταβολή αντιτίμου (παραβόλου) για την δικαστική προστασία, ωστόσο οι προσφεύγοντες διακινδυνεύουν να τους επιβληθεί η δικαστική ή διοικητική δαπάνη σε περίπτωση ήττας. Σε άλλα κράτη μέλη ισχύουν ενιαίες χρεώσεις για όλες τις διαδικασίες, ανεξαρτήτως του είδους ή της αξίας της δημοπρατούμενης σύμβασης, όπως λ.χ. στην Δανία (500 € για προσφυγή στην Αρχή Προσφυγών), Φιλανδία (204 €) και Λιθουανία (30 €). Στη Σλοβενία καταβάλλεται παράβολο περίπου 420 € σε διαγωνισμούς προμηθειών και υπηρεσιών και περίπου 840 € σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων με αξία χαμηλότερη των κατωφλίων εφαρμογής των οδηγιών 2004/17/EK και 2004/18/EK. Σε διαγωνισμούς με υψηλότερη αξία, τα παράβολα διπλασιάζονται. Αντίστοιχη διαφοροποίηση, ανάλογα με το εάν ο διαγωνισμός διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις ή όχι ισχύει και στην Ουγγαρία. Ωστόσο, σε άλλα κράτη μέλη, το κόστος υπολογίζεται ως ποσοστό επί της προεκτιμώμενης αξίας της δημοπρατούμενης σύμβασης, λ.χ. στην Εσθονία 3%, στα ανώτατα Γερμανικά Δικαστήρια 5%, στην Τσεχία 1%. Επίσης 1% για αιτήσεις παροχής προσωρινής προστασίας στη Βουλγαρία. Σε πολλά κράτη μέλη, το κόστος της έννομης προστασίας καθορίζεται γενικότερα με βάση την προεκτιμώμενη συμβατική αξία, λ.χ. στην Κύπρο ή το Ηνωμένο Βασίλειο. Το Γραφείο Δημοσίων Συμβάσεων της Πολωνίας επιβάλλει παράβολο που υπολογίζεται με βάση την αξία της δημοπρατούμενης σύμβασης, το εάν υπάγεται ή όχι στον πεδίο εφαρμογής των ευρωπαϊκών οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις και εάν αφορά έργο, υπηρεσία, ή προμήθεια.

4.V. Θα πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι η προτεινόμενη προσθήκη δεν δύναται να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση των έργων που βρίσκονται άνω των κατωφλίων εφαρμογής του Π.Δ. 60/2007, καθότι, βάσει της ρητής διάταξης του άρθρου 4 παρ. 6 Ν. 3886/2010, *“Σε διαφορές διεπόμενες από τον παρόντα νόμο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ή εσωτερικών κανονισμών που προβλέπουν την άσκηση διοικητικών προσφυγών κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της διαδικασίας διεξαγωγής δημόσιων διαγωνισμών”*. Επομένως, στην περίπτωση έργων που βρίσκονται άνω των κατωφλίων εφαρμογής του Π.Δ. 60/2007, η εν λόγω διάταξη σχετικά με τα προβλεπόμενα παράβολα δεν θα τύχει εφαρμογής προκειμένου για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής.

4.VI. Η Αρχή θεωρεί ότι με την προτεινόμενη προσθήκη του άρθρου 5A κατ' αρχήν εξυπηρετείται ο σκοπός για τον οποίο θεσπίζεται, ενώ περαιτέρω επιτυγχάνεται η εναρμόνιση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, μέσω της θέσπισης ενιαίας κατά το δυνατό διαδικασίας για την άσκηση ενστάσεων στην περίπτωση των δημόσιων προμηθειών, των υπηρεσιών και των έργων.

5. Με την προτεινόμενη παράγραφο 6 τροποποιείται η παράγραφος 2 του άρθρου 35 του ν.3669/2008, η οποία έχει ως εξής:

“2. Σε κάθε διακήρυξη έργου που εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης της προηγούμενης παραγράφου, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ακολούθως: για τις πρώτες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης μετά το ως άνω όριο, μισή (0,5) εκατοστιαία μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης. Για τις επόμενες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης, μία (1) μονάδα για κάθε μονάδα έκπτωσης. Τέλος, για τις επόμενες μονάδες έκπτωσης, μιάμιση (1,5) μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης έως ότου συμπληρωθεί συνολικό ποσοστό πρόσθετης εγγύησης τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, όπως αυτός ορίζεται πιο πάνω.”.

5.I. Μετά την τροποποίηση της παρ.2 του άρθρου 35 του ν.3669/2008 η διάταξη έχει ως εξής:

«2. Σε κάθε διακήρυξη έργου που εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης της προηγούμενης παραγράφου, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ακολούθως: για τις πρώτες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης μετά το ως άνω όριο, ένα τέταρτο (0,25) της εκατοστιαίας μονάδας εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης. Για τις επόμενες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης, μισή (0,5) εκατοστιαία μονάδα για κάθε μονάδα έκπτωσης. Τέλος, για τις επόμενες μονάδες έκπτωσης, τρία τέταρτα (0,75) μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης έως ότου συμπληρωθεί συνολικό ποσοστό πρόσθετης εγγύησης είκοσι δύο τοις εκατό (22,00%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, όπως αυτός ορίζεται πιο πάνω. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να επανακαθορίζονται οι ως άνω μονάδες έκπτωσης ή εγγύησης».

5.II. Σχετικές διατάξεις:

i. Η παράγραφος 1 του άρθρου 26 του ν.3669/2008 που ορίζει τα εξής:

“1. Η ανάθεση της κατασκευής των δημοσίων έργων γίνεται υποχρεωτικά στην εργοληπτική επιχείρηση ή κοινοπραξία η οποία προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή, υπό τον όρο ότι καλύπτει όλες τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό. Αν η ισχύς της προσφοράς του αναδειχθέντος μειοδότη έχει λήξει και δεν συμφωνεί στην παράταση ισχύος της προς το σκοπό σύναψης τη σύμβασης, η προϊσταμένη αρχή απευθύνεται στο δεύτερο κατά σειρά μειοδότη, στον οποίο κατακυρώνει το διαγωνισμό αν αυτός συμφωνεί στην παράταση και ούτω καθεξής, υπό την επιφύλαξη και στην περίπτωση αυτή, των διατάξεων του άρθρου 27 του παρόντος.”.

ii. Το άρθρο 153 του ν.3669/2008 ορίζει τα εξής:

“Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Εάν, για δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της, η αναθέτουσα αρχή, πριν να απορρίψει τις προσφορές αυτές, ζητεί γραπτώς τις διευκρινίσεις για τη σύνθεση της προσφοράς τις οποίες τυχόν κρίνει σκόπιμες.

Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

- α) τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου κατασκευής,
- β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση των έργων,
- γ) την πρωτοτυπία του έργου που προτείνει ο προσφέρων,
- δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της εργασίας και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης του έργου και
- ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

2. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των παρασχεθέντων δικαιολογητικών.

3. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να

απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση μόνο μετά από διαβούλευση, και εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς Προθεσμίας την οποία τάσσει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά.”.

iii. Το άρθρο **52 του π.δ.60/2007** (άρθρο 55 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ) ορίζει τα ακόλουθα:

“Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Εάν, για δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της, η αναθέτουσα αρχή, πριν να απορρίψει τις προσφορές αυτές, ζητεί γραπτώς τις διευκρινίσεις για τη σύνθεση της προσφοράς τις οποίες τυχόν κρίνει σκόπιμες.

Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

- α) τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών,
- β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή/και τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση των έργων, την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών,
- γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, που προτείνει ο προσφέρων,
- δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της εργασίας και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης της παροχής και
- ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

2. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των παρασχεθέντων δικαιολογητικών.

3. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση μόνο μετά από διαβούλευση, και εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση

να αποδείξει, εντός επαρκούς Προθεσμίας την οποία τάσσει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά.”.

iv. Το άρθρο **48 του π.δ.59/2007** (άρθρο 57 της Οδηγίας 2004/17/EK) ορίζει τα ακόλουθα:

“Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Εάν, για δεδομένη σύμβαση, οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της, ο αναθέτων φορέας, πριν να απορρίψει τις προσφορές αυτές, ζητεί γραπτώς διευκρινίσεις για τα συστατικά στοιχεία των προσφορών, τις οποίες τυχόν κρίνει σκόπιμες.

Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

α) την οικονομία της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις και/ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση του έργου, την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των

υπηρεσιών

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που προτείνει ο προσφέρων

δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της εργασίας και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης της παροχής

ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

2. Ο αναθέτων φορέας ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των υποβληθέντων δικαιολογητικών.

3. Εφόσον ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εάν αυτός δεν μπορέσει να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία τάσσει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια. Όταν ο αναθέτων φορέας απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.”.

5.III. Η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί κατ' αρχήν στην ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς και παράλληλα δημιουργούνται αντικίνητρα για υποβολή προσφορών με υψηλές εκπτώσεις. Τούτο διότι η επικρατούσα οικονομική κατάσταση έχει δημιουργήσει ανυπέρβλητες δυσκολίες για την προσκόμιση εκ μέρους των αναδόχων των απαιτούμενων εγγυήσεων καλής εκτέλεσης συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων, εφόσον οι Τράπεζες αρνούνται κατά κανόνα τη χορήγηση μεγάλου ύψους εγγυητικών επιστολών. Ο χρόνος υλοποίησης των έργων όχι μόνο δεν επισπεύθηκε για την ταχύτερη αποδέσμευση των πρόσθετων εγγυήσεων, αλλά επιμηκύνθηκε, αφού λόγω της αδυναμίας εξεύρεσης των εγγυητικών από τον 1ο μειοδότη, οι Υπηρεσίες συχνά αναγκάζονται να ανατρέχουν στον 2ο, 3ο κ.λπ. μειοδότη. Οι παρενέργειες είναι η καθυστέρηση στα έργα και κυρίως στο ΕΣΠΑ, από την αδυναμία εξεύρεσης αναδόχων, πρόσθετο κόστος στις εργοληπτικές επιχειρήσεις από την κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής, ποινές στους αναδόχους που πίστευαν ότι μπορούν να

εξασφαλίσουν εγγυητικές επιστολές, ενώ οι τράπεζες αναπροσαρμόζοντας τις απαιτήσεις τους, τις αρνούνται και τέλος μείωση του ανταγωνισμού, αφού μειώνεται ο αριθμός των ενδιαφερομένων για την ανάληψη των έργων. Μια ακόμη αρνητική παρενέργεια είναι το κόστος των εγγυητικών επιστολών εξ αιτίας της καθυστέρησης των έργων, λόγω έλλειψης πιστώσεων. Οι παρατάσεις προθεσμίας στα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους έργα είναι δεδομένη και κατά συνέπεια οι ανάδοχοι των έργων εξακολουθούν να καταβάλλουν το κόστος των εγγυητικών επιστολών (των πρόσθετων συμπεριλαμβανομένων) ανά τρίμηνο και να κωλύονται να συμμετάσχουν σε νέους διαγωνισμούς εξ αιτίας της συμπλήρωσης του πιστωτικού τους ορίου (πλαφόν).

5.IV. Κατά την άποψη της Αρχής, διαπιστώνεται η κατ' αρχήν συμβατότητα της προτεινόμενης ρύθμισης με το ενωσιακό δίκαιο, κινείται στη σωστή κατεύθυνση και η Αρχή δίνει σύμφωνη γνώμη, ωστόσο επισημαίνει ότι χρειάζεται αναθεώρηση του πλαισίου των εγγυήσεων λόγω των συγκεκριμένων οικονομικών συνθηκών της χώρας.

Η εφαρμογή του υφιστάμενου πλαισίου που παρατέθηκε ανωτέρω (βλ. σημ.5.II.) για τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές δύναται να αιτιολογήσει ακόμη και την πλήρη κατάργηση των πρόσθετων εγγυήσεων κατά την παρούσα οικονομική συγκυρία. Σχετική προς τούτο και η νομολογία του ΔΕΚ [βλ. απόφαση 0147/2006 TAG24:Απόφαση του Δικαστηρίου (τέταρτο τμήμα) της 15ης Μαΐου 2008. SECAP SpA (C-147/06) και Santorso Soc. coop. arl (C-148/06) κατά Comune di Torino. Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως: Consiglio di Stato – Ιταλία. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-147/06 και C-148/06, απόφαση της 22ας Ιουνίου 1989, 103/88, Fratelli Constanzo κατά Δήμου Μιλάνου, Συλλογή 1989, σ.1839, σκέψη 19] με βάση την οποία δεν είναι επιτρεπτή η θέσπιση διατάξεων που προβλέπουν ότι αποκλείονται αυτόματα από τους διαγωνισμούς για τις συμβάσεις δημοσίων έργων ορισμένες προσφορές που καθορίζονται βάσει μαθηματικού κριτηρίου, αντί να υποχρεώνουν την αναθέτουσα αρχή να ακολουθεί τη διαδικασία εξέτασης κατόπιν ακρόασης των ενδιαφερομένων.

Επιπρόσθετα δεν τεκμηριώνεται για ποιό λόγο η προτεινόμενη ρύθμιση είναι η πλέον ενδεδειγμένη, καθόσον πιθανή μείωση της βασικής εγγύησης καλής εκτέλεσης (5% του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, συμπ/νων των απροβλέπτων και μη συμπ/νων της αναθεώρησης και του ΦΠΑ) και διατήρηση των πρόσθετων εγγυήσεων ως σήμερα ισχύουν ενδεχομένως να επιτυγχάνει καλλίτερα τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Τέλος σχετικά με τη χορηγούμενη με την προτεινόμενη ρύθμιση εξουσιοδότηση στον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων να επανακαθορίζονται με απόφασή του οι ως άνω μονάδες έκπτωσης ή εγγύησης η Αρχή διατυπώνει τη γνώμη ότι προσδίδει ευελιξία στην προσαρμογή ανάλογα με το διαμορφούμενο κάθε φορά οικονομικό περιβάλλον.

6. Με την προτεινόμενη παράγραφο 7 τροποποιείται το τελευταίο εδάφιο της παρ.10 του άρθρου 35 του ν.3669/2008, που έχει ως εξής:

“Η εγγύηση της παραγράφου 1 περιορίζεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου

Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης της παραγράφου 1 επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.”.

6.I. Μετά την τροποποίηση του τελευταίου εδαφίου της παρ.10 του άρθρου 35 του ν.3669/2008 η διάταξη έχει ως εξής:

«Η εγγύηση της παραγράφου 1 περιορίζεται σε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης της παραγράφου 1 επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.».

6.II. Σχετικές διατάξεις:

Οι αμέσως προηγούμενες επικληθείσες σχετικές διατάξεις και επιπρόσθετα:

i. Το άρθρο 73 του ν.3669/2008 ορίζει τα εξής:

“Προσωρινή παραλαβή του έργου

1. Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά. Με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης.

2.«Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου ή, στην περίπτωση του άρθρου 71 παράγραφος 2, από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών, αν υποβληθούν από τον ανάδοχο, μέσα σε δύο (2) μήνες από τις πιο πάνω ημερομηνίες, η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου, το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου "όπως κατασκευάστηκε". Αν η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου υποβληθούν από τον ανάδοχο μεταγενέστερα, η πιο πάνω προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και του μητρώου έργου. Αν δεν υποβληθεί τελική επιμέτρηση και το μητρώο έργου από τον ανάδοχο, η προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της τελικής επιμέτρησης που συντάχθηκε από την υπηρεσία. Αν η παραλαβή δεν διενεργηθεί ή το πρωτόκολλο δεν εγκριθεί μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής όχλησης για τη διενέργεια της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 40. Αν ο ανάδοχος δεν παραστεί κατά την παραλαβή ή υπογράψει "με επιφύλαξη" το σχετικό πρωτόκολλο, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή ειδικής όχλησης.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του ίδιου Υπουργού καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στον ανάδοχο σε περίπτωση μη υποβολής του μητρώου, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, τα αρμόδια όργανα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα».

*** Η παράγραφος 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 2 άρθρου 136 Ν.4070/2012,ΦΕΚ Α 82/ 10.4.2012.

3. Για τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής η προϊσταμένη αρχή ορίζει την επιτροπή παραλαβής, αφού προηγουμένως η διευθύνουσα υπηρεσία της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και τη σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή είναι τριμελής, όταν όμως πρόκειται για σημαντικά έργα μπορεί να ορισθούν μέχρι και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη για να περιληφθούν σε αυτήν τεχνικοί διαφόρων ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Στην επιτροπή παραλαβής των έργων τουλάχιστον ο πρόεδρος δεν ορίζεται από υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας.

Όταν ο φορέας που πρόκειται να χρησιμοποιήσει το έργο είναι άλλος από την υπηρεσία που το κατασκευάζει, η προϊσταμένη αρχή μπορεί να περιλάβει στην επιτροπή μέλη που υποδεικνύονται από τον φορέα που θα χρησιμοποιήσει το έργο. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και διενεργεί την παραλαβή με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργεια της και από τον ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον Πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με σχετική μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής.

4.«4. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, με γενικές ή σποραδικές καταμετρήσεις, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί με υπέρβαση των εγκεκριμένων ποσοτήτων ή κατά τροποποίηση των εγκεκριμένων σχεδίων».

Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτές ή ελαττωματικές, που πρέπει να αποκατασταθούν, ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους.

*** Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 3 άρθρου 136 Ν.4070/2012,ΦΕΚ Α 82/ 10.4.2012.

5. Στην παραλαβή καλείται να παραστεί ο ανάδοχος. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 44 του παρόντος. Το πρωτόκολλο θεωρείται ως πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και η σχετική ένσταση ασκείται μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 του άρθρου 76 του παρόντος, υπολογιζόμενη από την υπογραφή του με επιφύλαξη ή από την κοινοποίηση στον ανάδοχο. Η προσωρινή παραλαβή ολοκληρώνεται με την έγκριση του πρωτοκόλλου από την προϊσταμένη αρχή. Αυτή μπορεί να αναβάλει την έγκριση του πρωτοκόλλου μέχρι να αποκατασταθούν από τον ανάδοχο τα ελαττώματα που διαπιστώθηκαν. Η έγκριση γίνεται μέσα σε έναν (1) μήνα από την πλήρη αποκατάσταση.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν

αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης.

7. Απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), σύμφωνα με την απόφαση ΔΕΕΠΠ/οικ.433/19.9.2000 (ΦΕΚ 1176 Β΄) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.”.

ii. Το άρθρο **75 του ν.3669/2008** ορίζει τα εξής:

“Οριστική παραλαβή

1. Στην Οριστική παραλαβή εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προσωρινή παραλαβή των παραγράφων 3, 5 και 6 του άρθρου 73 του παρόντος.

2. Η Οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο(2)μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης, σύμφωνα με το άρθρο 74 του παρόντος.

«Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής όχλησης για τη διενέργεια της και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 40.».

Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και Οριστική παραλαβή.

*** Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 4 του άρθρου 134 Ν.4070/2012, ΦΕΚ Α 82/ 10.4.2012.

3. Κατά την Οριστική παραλαβή ελέγχεται πάλι η καλή κατάσταση των εργασιών.

4. Μετά την Οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την Οριστική παραλαβή.

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και της παραγράφου 3 του άρθρου 176 του παρόντος εφαρμόζονται είτε η Οριστική παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεσθεί αυτοδίκαια.

«6. Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση που δεν έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος νόμου.»

*** Η παράγραφος 6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παράγραφο 2 του άρθρου 137 Ν.4070/2012, ΦΕΚ Α 82/10.4.2012.

7. Αν η παραλαβή συντελεσθεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέσθηκαν ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέψει το εργολαβικό αντάλλαγμα που τυχόν έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές.

8. Απαραίτητο στοιχείο για την Οριστική παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.).”.

6.III. Η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς αποδεσμεύοντας συντομότερα μεγαλύτερο μέρος της

εγγύησης καλής εκτέλεσης αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής του έργου.

6.IV. Κατά την άποψη της Αρχής διαπιστώνεται ότι, αν και συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο, εντούτοις, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν κρίνεται σκόπιμη. Τούτο διότι με την προτεινόμενη μείωση του ποσοστού της παρακρατούμενης εγγύησης αυξάνεται ο κίνδυνος να υλοποιούνται ελαττωματικά έργα.

Περαιτέρω δεν τεκμηριώνεται από επιστημονικά στοιχεία ότι το προτεινόμενο ποσοστό μείωσης είναι το πλέον ενδεδειγμένο, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι σκοπός της αρχικής ρύθμισης (40%) είναι η εξασφάλιση τεχνικά αρτιότερων και ποιοτικά βέλτιστων έργων.

7. Με την προτεινόμενη παράγραφο 8 τροποποιείται το άρθρο 75Α του ν.3669/2008, που έχει ως εξής:

“Απόσβεση δικαιωμάτων αναδόχου

Με την επιφύλαξη μικρότερων προθεσμιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο τα εν γένει δικαιώματα του αναδόχου από τη σύμβαση αποσβέννυνται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται, εάν αυτά δεν ασκηθούν, με σχετική αίτηση του προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας».

7.I. Μετά την τροποποίηση του άρθρου 75Α του ν.3669/2008 η διάταξη έχει ως εξής:

«Απόσβεση δικαιωμάτων αναδόχου

Με την επιφύλαξη μικρότερων προθεσμιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο τα εν γένει δικαιώματα του αναδόχου από τη σύμβαση αποσβέννυνται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται, εάν αυτά δεν ασκηθούν, με σχετική αίτησή του προς τη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας».

7.II. Η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην παροχή μεγαλύτερο χρονικού περιθωρίου στους αναδόχους για την άσκηση των αξιώσεών τους από τη σύμβαση.

7.III. Κατά την άποψη της Αρχής διαπιστώνεται η κατ' αρχήν συμβατότητα της προτεινόμενης ρύθμισης με το ενωσιακό δίκαιο, ωστόσο όμως προτείνεται η απόλειψη της σχετικής διάταξης. Η αύξηση του χρονικού ορίου άσκησης των δικαιωμάτων του αναδόχου προκαλεί περαιτέρω καθυστερήσεις στην εκκαθάριση και στην ολοκλήρωση των έργων και δεν αιτιολογείται επαρκώς, όταν μάλιστα κατά το άρθρο 58 του ν.3669/2008 ακόμη και για βλάβες του έργου οφειλόμενες σε ανώτερη βία ο ανάδοχος οφείλει για να του αναγνωρισθεί αποζημίωση να υποβάλει γραπτή δήλωση στη διευθύνουσα υπηρεσία (για το είδος της βλάβης, την έκτασή της και το μέγεθος της δαπάνης για την επανόρθωσή της) εντός ανατρεπτικής προθεσμίας 10 ημερών.

Εξάλλου κατά το άρθρο 53 παρ.9 του ν.3669/2008 εάν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου πέραν του 2μήνου

από την υποβολή του οφείλεται τόκος υπερημερίας και ο ανάδοχος μπορεί υπό προϋποθέσεις να διακόψει την εργασία.

Τέλος η προσθήκη του άρθρου 75Α στο ν.3669/2008 πραγματοποιήθηκε με το νόμο 4070/2012 (άρθρ.146 παρ.11, ΦΕΚ Α82/10-4-2012), ήτοι εφαρμόζεται για διάστημα λιγότερο του έτους, το οποίο δεν είναι επαρκές για να καταδείξει αδυναμίες σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν γίνεται επίκληση, πολύ δε περισσότερο τεκμηρίωση πρόκλησης τέτοιων αδυναμιών από την έως σήμερα εφαρμογή του.

Με τα δεδομένα αυτά δεν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της προτεινόμενης αύξησης του χρονικού διαστήματος άσκησης των δικαιωμάτων του αναδόχου, η οποία εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην αύξηση των χρονικών καθυστερήσεων ολοκλήρωσης των έργων. Σε κάθε περίπτωση υιοθέτησης της προτεινόμενης ρύθμισης, θα πρέπει να περιληφθεί μεταβατική διάταξη στην οποία να προβλέπεται ρητώς ότι αυτή θα καταλαμβάνει συμβάσεις που θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου.

Η παρούσα Γνώμη να επισυναφθεί στο σχέδιο του Νόμου που θα αποσταλεί στη Βουλή και να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Αθήνα, 26 Φεβρουαρίου 2013

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Χρήστος Δετσαρίδης